

Reactie Slachtofferhulp Nederland op de Meerjarenagenda van minister Dekker

Auteur: Hélène Steenhoff

Slachtofferhulp Nederland is trots op wat er de afgelopen jaren voor slachtoffers is bereikt, zoals de uitbreiding van slachtofferrechten in de wet. Maar de uitvoering daarvan in de praktijk moet beter. We willen dat méér slachtoffers toegang hebben tot deze rechten en tot hulp in brede zin. Dat gaan we de komende jaren oppakken en we hebben de steun van velen daarbij nodig.

De meerjarenagenda slachtofferbeleid van minister Dekker bevat veel goede initiatieven. Meer rechten voor slachtoffers, zoals uitbreiding van het spreekrecht en meer beroepsmogelijkheden voor slachtoffers; het verbeteren van de mogelijkheden van het slachtoffer om schade te verhalen op de dader en meer aandacht voor slachtofferbelangen in de fase van de strafuitvoering. Zaken waar ook wij ons hard voor maken. We helpen graag mee om de voornemens uit de beleidsagenda werkelijkheid te laten worden. Tegelijkertijd gaan wij op sommige punten verder in onze ambitie....

- **Urgentie**

Alleen kunnen we het niet. Gelukkig voelen we ook grote urgentie bij het kabinet en bij onze partners in de strafrechtketen. Ook in gemeenten, bij zorgaanbieders, maatschappelijke instellingen en lotgenotenorganisaties spannen mensen zich elke dag weer in om slachtoffers adequate ondersteuning te bieden.

- **Zedenslachtoffers**

Er is extra aandacht nodig voor de toegang tot zorg en recht als het om zedenslachtoffers gaat. De minister wil borging van de Centra Seksueel Geweld (CSG) en dat zien we als een kans. Juist de combinatie van de acute medische, forensische en psychologische zorg van CSG's en de psychosociale, praktische en juridische ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland garanderen integrale hulp. Wij bepleiten dat we onze samenwerking zoveel mogelijk intensiveren. In de versterking van elkaar ligt immers onze kracht ten behoeve van de hulp en bijstand aan slachtoffers. Wij zijn in gesprek met CSG over de belangrijkste vragen die door Slachtofferhulp Nederland gesteld zouden moeten worden in een eerste gesprek met slachtoffers van seksueel geweld.

Maar we vragen ook aandacht voor de (volwassen) slachtoffers van misbruik en mishandeling in hun kindertijd. Die melden zich steeds vaker bij ons naar aanleiding van onderzoek naar misbruik in kerkelijke instellingen, jeugd- en pleegzorg en recent de sport, en als gevolg van #metoo. Ook zij hebben behoefte aan recht en herstel, maar kunnen daarvoor de juridische weg vaak niet bewandelen en specialistische zorg is schaars en moeilijk toegankelijk. We willen graag samen met de minister werken aan initiatieven die in deze leemten kunnen voorzien.

- **Rechtspraak**

Op de beleidsagenda staat het voornemen om procedures te verkorten en te vereenvoudigen, bijvoorbeeld de beklagprocedure als het OM besluit om niet te vervolgen. Een goede zet, want die lange onzekerheid is

zeker voor slachtoffers heel belastend. Recent onderzoek door de Raad voor de Rechtspraak laat zien dat slachtoffers een korte doorlooptijd van groot belang vinden. Laten we daarom alles op alles zetten om de doorlooptijden in de reguliere strafprocedure te bekorten. In het bijzonder bij verkeerszaken: slachtoffers en nabestaanden verkeren maanden zo niet jaren in onzekerheid en daar bovenop ervaren ze vaak een teleurstellende uitkomst. Uit dat onderzoek blijkt dat slachtoffers vinden dat een ingediende schriftelijke slachtofferverklaring nu onvoldoende aandacht krijgt in de rechtszaal. Onze ambitie gaat dus verder.

- Grensoverschrijdend

Nederlanders worden slachtoffer van misdrijven in het buitenland. Inwoners van andere landen worden slachtoffer in Nederland. In theorie is de ondersteuning van slachtoffers over de landsgrenzen heen - in ieder geval in de Europese Unie - goed geregeld. In de praktijk ondervinden veel slachtoffer veel problemen bij het verkrijgen van informatie over het verloop van 'hun' strafzaak in een ander land, ondervinden ze beperkingen bij hun betrokkenheid in de rechtszaak en bij het verkrijgen van schadevergoedingen. Hier zien wij mogelijkheden voor verbetering.

- Strafvuitvoering

De positie van het slachtoffer in de opsporings- en vervolgingsfase is de afgelopen jaren versterkt, maar in de fase van de strafuitvoering staat het slachtoffer nog in de schaduw. Daarom wil de minister dat slachtoffers beter geïnformeerd worden over verlof en (voorwaardelijke) invrijheidsstelling. Bovendien moet het slachtofferbelang meewegen in besluiten hierover. Bijvoorbeeld de behoefte aan een contact- of gebiedsverbod. Slachtofferhulp Nederland wil een stap verder gaan: er moet altijd een slachtofferrapport worden opgesteld bij aanvragen voor verlof en voorwaardelijke invrijheidsstelling, zoals dat nu al gebeurt in de tbs. Ook pleiten we voor het instellen van een 'parole board' bij voorwaardelijke invrijheidsstelling, een onafhankelijke commissie die de aanvragen beoordeelt en waarvan slachtofferorganisaties deel kunnen uitmaken. Blijkt bijvoorbeeld dat de veroordeelde de schadevergoeding aan het slachtoffer nog niet heeft betaald, dan ook geen voorwaardelijke invrijheidsstelling. In deze fase zou ook herstelrecht een veel grotere rol kunnen spelen.

- Herstelbemiddeling

De minister wil slachtoffergericht werken waarvan herstelbemiddeling tussen slachtoffers en daders deel kan uitmaken. Slachtofferhulp Nederland werkt samen met Perspectief Herstelbemiddeling, de Dienst Justitiële Inrichtingen en de forensische klinieken en dit is voor ons een aanmoediging om deze samenwerking te intensiveren. Herstelbemiddeling wordt maar één keer genoemd in de meerjarenagenda. Dat is jammer want herstelbemiddeling is relevant in alle fasen van het strafproces. Van belang is vooral dat slachtoffers (en verdachten/ daders) volledig en op objectieve wijze geïnformeerd worden over de mogelijkheden van herstelbemiddeling.

- Samenwerking

Slachtofferhulp Nederland gaat de komende jaren meer slachtoffers ondersteunen. Ons nieuwe online platform speelt daarbij een belangrijke rol. Samen met de partners in de strafrechtketen werken we samen aan een gezamenlijk ketenportaal.

Veel rechten die hier ter sprake komen, zijn gekoppeld aan de strafprocedure. Dus kan een slachtoffer er geen beroep op doen bij het ontbreken van een verdachte. Dat geldt voor meer dan 90% van de 3 miljoen mensen die jaarlijks slachtoffer worden. Onze grootste uitdaging is dus: wat bieden wij hen? Want goede en snelle hulp aan slachtoffers draagt bij aan een veilige samenleving: onze samenleving. Daarvoor werken we ook graag en intensief samen met organisaties buiten de strafrechtketen. Een sterk netwerk helpt slachtoffers en nabestaanden bij het vinden van herstel en recht.

- Slachtoffers buiten het strafrecht

Veel van de rechten en voorzieningen die hier ter sprake komen, zijn gekoppeld aan de strafprocedure. Dus is er geen verdachte of wordt die niet vervolgd, dan kunnen slachtoffers geen beroep doen op deze rechten en voorzieningen. Dat geldt voor meer dan 90% van de 3 miljoen mensen die jaarlijks slachtoffer worden. Onze grootste uitdaging is dus: wat bieden wij hen? Want goede en snelle hulp aan slachtoffers draagt bij aan een veilige samenleving: onze samenleving. Een sterk netwerk helpt slachtoffers en nabestaanden van misdrijven en verkeersongevallen bij het vinden van herstel en recht.